

Wijk: Zuidwest in Den Haag

Info t.b.v. de startconferentie 'nieuwe coalities voor de wijk' op 14/9/06

Korte schets van de problematiek in Den Haag Zuidwest

Het is een naoorlogse wijk met 32.000 woningen en 65.000 inwoners. De afgelopen decennia heet een omvangrijke uitstroom van kansrijken en een instroom van kansarme bevolking plaatsgevonden. De wijk is in een neerwaartse spiraal terecht gekomen.

Speerpunten

De gemeente Den Haag heeft de volgende speerpunten aangegeven:

- Nieuwe onderwijsimpuls in de wijk
- Verminderen van de administratieve lasten bij stedelijke vernieuwing
- Bevorderen van ontmoetingen in de wijk

Het adoptieteam

Het adoptieteam voor Den Haag Zuidwest bestaat uit de volgende personen:

- De heer R. Baldewsingh (wethouder Burgerschap, Deconcentratie, Leefbaarheid en Media en stadsdeelwethouder voor stadsdeel Escamp),
- mevrouw D. Mulock Houwer (directeur-generaal ministerie van Justitie),
- De heer H. de Boer (Taskforce Jeugdwerkloosheid)

De adoptie ministers zijn mevrouw M.C.F. (Rita) Verdonk, minister voor V&I en mevrouw S.M. (Sybilla) Dekker, minister van VROM.

Beoogde resultaten per 1 mei 2007

Het adoptieteam is nog in beraad over de precieze resultaten die moeten worden behaald. Hieronder wordt een schets gegeven van mogelijkheden.

Nieuwe onderwijsimpuls in de wijk

Per 1 mei 2007 is er een intentieovereenkomst tussen gemeente, Rijk en ander partijen die leiden tot vestiging van voortgezet onderwijs op hoger niveau in Zuidwest. Mogelijk kunnen de kansen die er liggen om een hoogwaardig sport- en onderwijscluster te ontwikkelen worden benut.

Verminderen van de administratieve lasten bij stedelijke vernieuwing

Er zijn structurele maatregelen getroffen om de administratieve lasten die nu gepaard gaan met stedelijke vernieuwing te verminderen.

Bevorderen van ontmoetingen in de wijk

De voorzieningeninfrastructuur in Den Haag Zuidwest wordt versterkt door een intelligente afstemming en combinaties van bestaande functies..

Aanpak

Er zal een plan van aanpak worden opgesteld.

TOELICHTING

Het adoptieteam

Het adoptieteam voor Den Haag Zuidwest bestaat uit de volgende personen:

- De heer R. Baldewsingh (wethouder Burgerschap, Deconcentratie, Leefbaarheid en Media en stadsdeelwethouder voor stadsdeel Escamp),
- mevrouw D. Mulock Houwer (directeur-generaal ministerie van Justitie),
- De heer H. de Boer (Taskforce Jeugdwerkloosheid)

De adoptie ministers zijn mevrouw M.C.F. (Rita) Verdonk, minister voor V&I en mevrouw S.M. (Sybilla) Dekker, minister van VROM.

Aanleiding voor het project 'nieuwe coalities voor de wijk'

Waarom?

Als gevolg van de geconcentreerde aanwezigheid van vele maatschappelijke problemen in de achterstandswijken staat de kwaliteit van het leven onder druk. Vanuit diverse invalshoeken wordt gewerkt aan het verbeteren van deze wijken: verbeteren van woningen en woonomgeving, voorzieningen in de wijk, tegengaan van schooluitval en criminaliteit, vergroten van mogelijkheden tot werk, participatie, integratie, etc. Beslissingen die de leefbaarheid in wijken raken, worden op veel verschillende niveaus en door verschillende partijen genomen. Met de beste intenties werken partijen daardoor soms langs elkaar heen of zelfs tegen elkaar in. Dit kan verstrekkende gevolgen hebben voor de leefbaarheid en sociale cohesie in wijken.

Hoe?

In het project 'Nieuwe coalities voor de wijk' hebben lokale partijen samen met het Rijk, 13 aandachtswijken gekozen, waarin nieuwe coalities gestalte krijgen. Coalities die gezamenlijk kunnen komen tot aanpakken die niet hun oorsprong hebben in de logica van instituties maar die met inspiratie, energie en resultaatgerichtheid op zoek gaan naar aanpakken die werken. Centrale vraag in de zoektocht van deze nieuwe coalities is: **Wat maakt het verschil?** Kernwoorden in deze zoektocht zijn: ontkokerde aanpak, van klein naar groot, kabinetsbreed, tempo, impact op de werkwijze van de overheid, nieuwe samenwerkingsverbanden die verandering brengen, gebruik maken van elkaars expertise en netwerken, concrete resultaten.

Algemene aanpak

Voor elk van de 13 wijken zijn adoptieteams samengesteld. Deze adoptieteams bestaan uit een directeur-generaal, een wethouder van de gemeente waarin de wijk ligt en een onafhankelijk deskundige. De leden van de adoptieteams zetten zich in op het bereiken van concrete resultaten op 1 mei 2007 door:

- Het inzetten van hun netwerken om nieuwe partners te laten aansluiten bij de 'nieuwe coalitie'
- Het inbrengen van hun deskundigheid, zicht geven op concrete zaken die 'het verschil kunnen maken'.
- Inspiratie en energie geven aan het zoekproces naar 'Wat het verschil maakt'.
- Meedenken om obstakels als knellende regelgeving, institutionele kaders te overwinnen.

Korte schets van de problematiek in de Den Haag Zuidwest

Den Haag heeft de wijk Zuid West aangemeld voor het project Vitale Coalities. Het is een naoorlogse wijk met circa 32.000 woningen en circa 65.000 inwoners, met een eenzijdige woningvoorraad van voornamelijk 4-laagse portieketagewoningen. Den Haag Zuidwest heeft de omvang van een middelgrote stad in Nederland (vgl. Assen, Hengelo).

Het ontbreken aan ontplooiingsmogelijkheden binnen de wijk heeft de afgelopen decennia geleid tot een omvangrijke uitstroom van kansrijken en een instroom van kansarme bevolking. De wijk is mede daardoor in een neerwaartse spiraal terecht gekomen. Het negatieve imago overheerst. In de wijk ontbreekt het aan sociale cohesie. Door het sluiten van winkels, scholen, kerken, sportvoorzieningen staat het voorzieningenniveau in de wijk onder druk. Het is moeilijk om in de bestaande fysieke structuur van de wijk alle veranderingen (wonen, maatschappelijk, sociaal) op te vangen. Sinds begin jaren '90 zijn er kleinschalige vernieuwingsprojecten uitgevoerd en sinds 2000 wordt de vernieuwing grootschalig aangepakt. Er is een intensieve herstructureringsoperatie gaande waarbij 9000 woningen worden gesloopt en 8500 nieuwe woningen worden gebouwd in verschillende prijsklassen.

De wijk is gebaat bij nieuwe investeringen zowel in de vastgoedsfeer als in de sociaal economische infrastructuur. Het overheersende negatieve imago van de wijk maakt echter dat het bij sommige partijen ontbreekt aan vertrouwen om in de wijk te investeren.

De corporaties investeren de komende jaren vele honderden miljoenen in de herstructurering van de bestaande woningvoorraad. Investeringen in andere sectoren (onderwijs, economie etc.) houden, naar het zich laat aanzien, geen gelijke tred met deze vastgoedinvesteringen. De integrale herstructurering van Den Haag Zuidwest kan bevorderd worden door zorg te dragen voor stimulering van meer (overheids) investeringen in programma en voorzieningen.

Speerpunten

De gemeente Den Haag heeft de volgende speerpunten aangegeven:

- Nieuwe onderwijsimpuls in de wijk
- Verminderen van de administratieve lasten bij stedelijke vernieuwing
- Bevorderen van ontmoetingen in de wijk

Nieuwe onderwijsimpuls in de wijk

In de bloeitijd van Den Haag Zuidwest overheerste optimisme en vertrouwen en kende de wijk een breed en gevarieerd onderwijsaanbod. Onder invloed van de neerwaartse spiraal, waarin de wijk zich de afgelopen periode bevond is het onderwijsaanbod verschaald en resteren nu (naast het buurtgerichte basisscholenaanbod) voornamelijk nog VMBO-scholen of scholen voor speciaal onderwijs.

Met de herstructurering van de wijk wordt o.m. beoogd de bewoning in de wijk gevarieerder te maken en nieuwe doelgroepen op de woningmarkt aan te trekken. Het ontbreken van een breed en gevarieerd schoolaanbod wordt door de investeerders in vastgoed, maar ook bewoners, ervaren als een bevestiging van het negatieve imago. Het ontbreken aan vertrouwen is een grote bedreiging voor de beoogde integrale vernieuwing van het gebied. Het is voor de herstructurering van belang dat de vernieuwde wijk een breed schoolaanbod kent. Daarbij hoort

ook voortgezet onderwijs op hoger niveau, bijvoorbeeld middelbaar- en hoger beroepsonderwijs en HAVO VWO. Nieuwe investeringen in school/onderwijsinfrastructuur op dit niveau gaan feitelijk in tegen de huidige trend en bevolkingssamenstelling van Den Haag Zuidwest.

Er doet zich echter binnen Den Haag Zuidwest een unieke mogelijkheid voor. Door het verhuizen van de Betaald Voetbalorganisatie van ADO uit het Zuiderpark zal op een strategische locatie in de stad (centraal in de stad en grenzend aan de wijken Den Haag Zuidwest en Transvaal) ruimte ontstaan voor nieuwe ontwikkelingen. Binnen dit deel van het Zuiderpark is nu al een hoogwaardig sportvoorzieningenaanbod aanwezig (atletiekaccommodatie, zwembad). De gemeente wil hieraan nog een topsporthal toevoegen. Met andere woorden de fysieke condities en ruimte voor de ontwikkeling van een hoogwaardig onderwijs- en topsportmilieu zijn aanwezig.

Gedacht wordt aan het creëren van een doorlopende leerlijn (lager, middelbaar-hoger- en universitair) in het sportgerelateerde onderwijsaanbod. De accommodatie is nadrukkelijk multifunctioneel te gebruiken (in tijd, in gebruikers etc.). Tijdens de zomervakanties biedt de accommodatie ruimte aan internationale summercourses en sportclinics. Voorwaarde voor het tot stand komen van een kwalitatief hoogwaardig programma is een bundeling van krachten en investeringen uit de sector onderwijs en sport".

Het doel op dit punt moet het adoptieteam nog vaststellen maar een mogelijkheid is dus om de kansen die zich nu voordoen te benutten om tot de ontwikkeling van een hoogwaardig sport- en onderwijscluster te komen waarbij de uitstraling in elk geval regionaal, maar mogelijk ook landelijk en internationaal kan zijn.

Verminderen van de administratieve lasten bij stedelijke vernieuwing

De gemeente Den Haag ervaart hoge administratieve lasten bij haar activiteiten op het gebied van stedelijke vernieuwing. Met name de kosten die gepaard gaan met de strafheffing overdrachtsbelasting zijn de gemeente Den Haag een doorn in het oog. Er worden op dit moment allerlei wegen bewandeld om de kosten voor de strafheffing zoveel mogelijk te drukken. Dit zijn tijdrovende, bureaucratische en kostbare processen. De gemeente Den Haag ziet graag dat de administratieve lasten die nu gepaard gaan met stedelijke vernieuwing worden verminderd. Zodat tijd en geld wordt gespendeerd om direct te investeren in de verbetering van probleemwijken. Manieren op de administratieve lasten te verminderen hebben niet allen voor Den Haag het gewenste effect, maar voor alle wijken in Nederland waar herstructurering plaatsvindt.

Bevorderen van ontmoetingen in de wijk

In Den Haag Zuidwest staat de sociale cohesie onder druk. In de bloeitijd van Den Haag Zuidwest werd de samenhang geborgd door een (weliswaar verzuilde) maar adequate voorzieningeninfrastructuur (signatuur scholen, kerken, sportverenigingen, corporatie) die integraal deel uitmaakte van de structuur en ordening van de wijk. Veranderingen in de bevolkingssamenstelling, maar ook maatschappelijke ontwikkelingen, hebben er toe geleid dat de samenhang, de binding, de verenigingsstructuren in de wijk zijn verdwenen.

Het is van belang om plekken en functies te onderkennen waar verschillende vormen van "sociaal verkeer" bij elkaar (kunnen) komen. Daarbij valt te denken aan combinaties van sport en onderwijs, welzijn en economische functies, zorg en wonen, voorzieningen en publieke ruimte etc. Het samengaan van dergelijke functies of gemixed gebruik komt nu vaak niet van de grond door verkokering in

de regelgeving, financiering, eigendom, beheer en exploitatie. De gemeente Den Haag wil de voorzieningeninfrastructuur versterken door intelligente afstemming en combinaties van bestaande functies.

Beoogde resultaten per 1 mei 2007

Het adoptieteam is nog in beraad over de precieze resultaten die moeten worden behaald per 1 mei 2007. Hieronder wordt een schets gegeven van de mogelijke resultaten.

Nieuwe onderwijsimpuls in de wijk

- Per 1 mei 2007 is er een intentieovereenkomst, voorzien van een financieringsvoorstel op hoofdlijnen, tussen gemeente, Rijk en ander partijen die leiden tot vestiging van voortgezet onderwijs op hoger niveau in Zuidwest. Mogelijk kunnen de kansen die er liggen om een hoogwaardig sport- en onderwijscluster te ontwikkelen worden benut. Een sport en onderwijs combinatie met een uitstraling op regionaal niveau, en mogelijk ook landelijk en internationaal niveau.

Verminderen van de administratieve lasten bij stedelijke vernieuwing

- Er zijn structurele maatregelen getroffen om de administratieve lasten die nu gepaard gaan met stedelijke vernieuwing te verminderen. Van deze oplossingen profiteert niet alleen Den Haag maar alle wijken in Nederland waar herstructurering plaatsvindt.

Bevorderen van ontmoetingen in de wijk

- De voorzieningeninfrastructuur in Den Haag Zuidwest wordt versterkt door een intelligente afstemming en combinaties van bestaande functies. De kansen hiertoe worden geïdentificeerd en nieuwe ontwikkelingen worden geïnitieerd. Wanneer regelgeving of de opstelling van de bevoegde en uitvoerende instanties het benutten van kansen in de weg worden deze belemmeringen weggenomen.

Aanpak

Er zal een plan van aanpak worden opgesteld.